

Informacja
o sytuacji finansowej FUS
w pierwszym półroczu 2019 r.

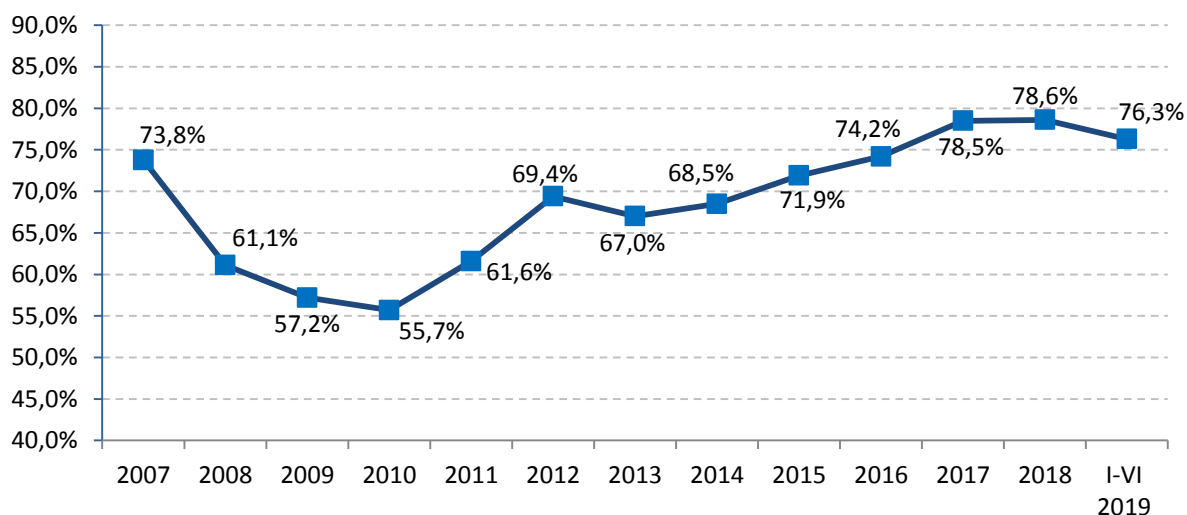

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Informacja o sytuacji finansowej FUS w pierwszym półroczu 2019 r.

Pierwsza połowa 2019 roku charakteryzowała się bardzo dobrą sytuacją finansową FUS. Przychody własne Funduszu Ubezpieczeń Społecznych utrzymywały się na wysokim poziomie, co wynikało z dobrej sytuacji na rynku pracy. Pomimo wzrostu wydatków spowodowanego wypłatą w maju br. osobom pobierającym świadczenia emerytalne i rentowe tzw. „trzynastek”, sytuacja finansowa Funduszu pozostaje pozytywna.

Wysoki poziom wskaźnika pokrycia bieżących wydatków wpływami ze składek, o którym pisaliśmy w informacji za pierwszy kwartał br., w całym pierwszym półroczu 2019 r. zmniejszył się nieznacznie do poziomu 76,3%. Nastąpiło to w wyniku wypłaty tzw. trzynastych emerytur świadczeniobiorcom ZUS, na mocy ustawy o jednorazowym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów w 2019 r. (Dz.U. z 2019 r., poz. 743). Łączny koszt wypłaty dodatkowego świadczenia wyniósł 8,7 mld zł – w skali półrocza kwota ta stanowiła 7,6% wydatków na emerytury i renty. Należy jednocześnie podkreślić, że po stronie dochodowej w pierwszym półroczu 2019 r. notowano wysokie wpływy składkowe. Było to możliwe dzięki dobrej sytuacji w gospodarce naszego kraju – wartości kluczowych parametrów mających wpływ na wielkość wpływów ze składek do FUS, czyli wzrost zatrudnienia i wzrost wynagrodzeń, wyniosły w sektorze przedsiębiorstw odpowiednio 2,9% oraz 6,8%. Wysokie wpływy do FUS to także efekt prowadzonych przez ZUS działań uszczelniających system poboru składek, dzięki której wzrosła dyscyplina wśród płatników składek.

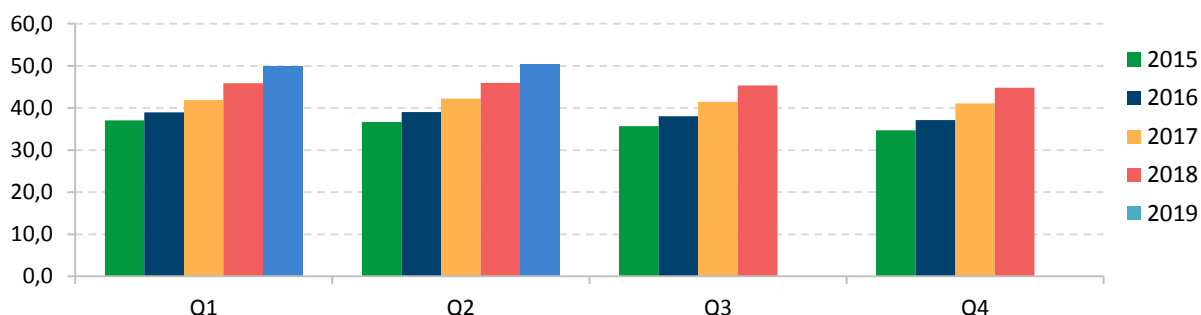
Wykres 1. Wskaźnik pokrycia wydatków przychodami ze składek w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Zestawienie przychodów i kosztów FUS (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Plan 2019 r.	Wykonanie styczeń– czerwiec 2019 r.	% wykonania planu
Stan Funduszu na początek okresu	2 956 377	4 660 464	x
Przychody (przypis), z tego:	244 981 507	128 953 124	52,6
Składki na ubezpieczenia społeczne	187 161 747	100 206 272	53,5
Dotacja do FUS	49 390 438	24 225 167	49,0
Pozostałe	8 429 322	4 521 685	53,6
w tym z tytułu reformy OFE	7 021 101	3 574 596	50,9
Koszty, w tym:	246 260 366	129 184 139	52,5
Emerytury i renty	213 634 597	114 349 358	53,5
Pozostałe świadczenia	26 961 338	12 741 659	47,3
Odpis na ZUS	3 865 499	1 932 749	50,0
Prewencje rentowa i wypadkowa	314 780	151 598	48,2
Stan Funduszu na koniec okresu	1 677 518	4 429 449	x

Przychody

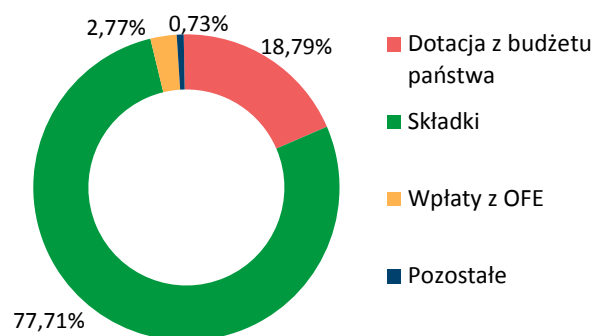
W pierwszym półroczu 2019 r. nadal można było obserwować wysoką dynamikę przychodów FUS z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w ujęciu rok do roku. Przypis składek był o 9,0% wyższy od osiągniętego w analogicznym 2018 roku.

Wykres 2. Przypis składek na ubezpieczenia społeczne (w mld zł)

W okresie styczeń–czerwiec br. fundusz otrzymał dotację w kwocie 24,2 mld zł, co stanowi 49,0% planu. Należy jednocześnie nadmienić, że od 2019 r. dotacja obejmuje środki, które w ubiegłych latach były wykazywane w pozycji refundacja składek przekazanych do OFE – w okresie styczeń–czerwiec br. była to kwota 1,8 mld zł.

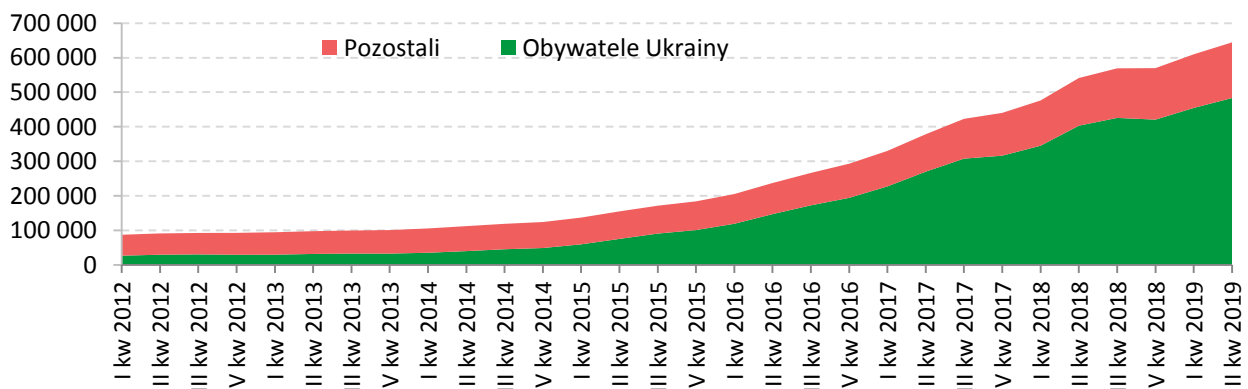
Wpłaty z OFE, tj. środki przekazane do funduszu emerytalnego w związku z ukończeniem przez ubezpieczonego wieku niższego o 10 lat od wieku emerytalnego (tzw. suwak) ukształtowały się na poziomie 3,6 mld zł, co stanowi 50,9% planu. Były one niższe

Wykres 3. Struktura przychodów FUS w I półroczu 2019 r.

od przekazanych w pierwszym półroczu 2018 r. o 16,3%, co wynika z efektu wysokiej bazy w 2018 r. spowodowanego przekazywaniem w tamtym okresie wysokich transz suwaka w związku z obniżeniem wieku emerytalnego.

Na koniec czerwca 2019 roku w ZUS było zarejestrowanych 644 342 obcokrajowców¹, czyli o 19,1% więcej niż w czerwcu 2018 r. oraz o 13,1% więcej w porównaniu do stanu na koniec 2018 r. W liczbie tej ok. 58% osób było pracownikami, niemal 3% prowadziło działalność gospodarczą, a pozostali byli objęci innymi formami zatrudnienia. Największą grupę (75,0%) stanowili obywatele Ukrainy – w czerwcu ich liczba wyniosła 483 266 osób, tj. o 19,8% więcej niż w analogicznym okresie 2018 r. oraz o 14,9% więcej niż w grudniu 2018 r.

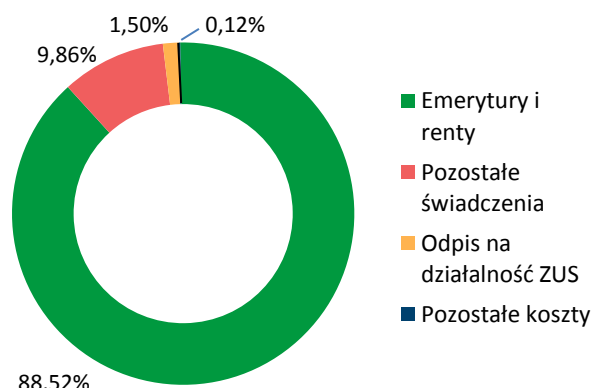

Wykres 4. Liczba cudzoziemców zarejestrowanych w ZUS (na koniec okresu)

Koszty

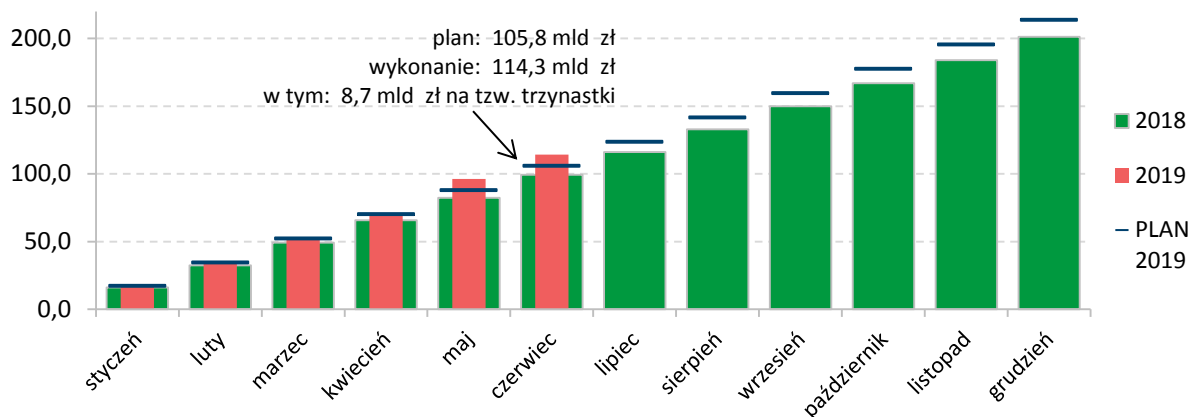
Koszty Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w pierwszym półroczu br. wyniosły 129,2 mld zł, co stanowi 52,5% kosztów zaplanowanych na 2019 r. Kwota ta jest o 15,5 mld zł większa niż przed rokiem.

Największą pozycją po stronie kosztów Funduszu Ubezpieczeń Społecznych są wydatki na emerytury i renty. W okresie styczeń–czerwiec wyniosły one 114,3 mld zł, co stanowi 53,5% kosztów zaplanowanych na ten rok. Kwota ta była o 15,0% wyższa od wydatkowanej przed rokiem – to wynik rosnącej liczby świadczeń emerytalnych oraz ich waloryzacji, ale przede wszystkim wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów w kwocie 8,7 mld zł (patrz wykres 6).

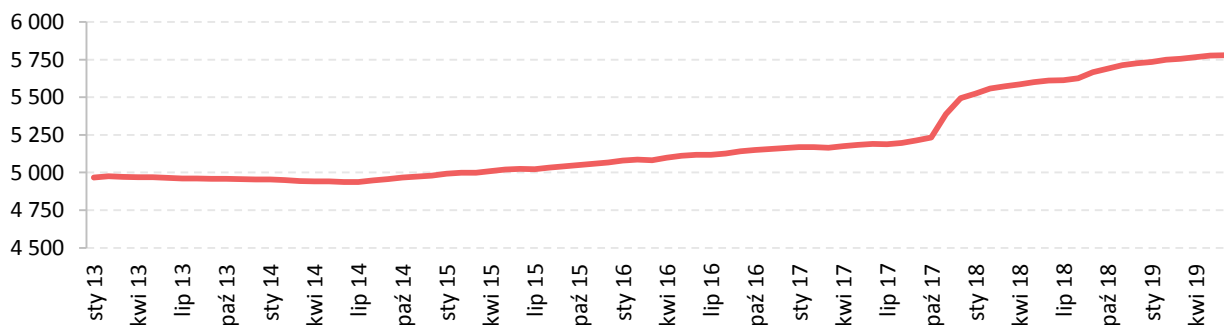
Wykres 5. Struktura kosztów FUS w I półroczu 2019 r.

¹ Liczba ubezpieczonych, którzy w zgłoszeniu do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych podali obywatelstwo inne niż polskie. Źródło: Portal Statystyczny ZUS (<https://psz.zus.pl/kategorie/ubezpieczeni/ubezpieczenia-emerytalne-i-rentowe>).

Wykres 6. Wydatki na emerytury i renty (w mld zł)

Liczba emerytur i rent w czerwcu br. wyniosła 7 696,3 tys.² i była o 111,6 tys. większa niż w czerwcu 2018 r. Minęło już ponad półtora roku od wprowadzenia reformy obniżającej wiek emerytalny – jej skutki najlepiej obrazuje comiesięczna liczba wypłacanych świadczeń emerytalnych.

Wykres 7. Liczba świadczeń emerytalnych (w tys.)³

Liczba nowo przyznanych emerytur w pierwszym półroczu br. wyniosła 132,8 tys. i była niższa o 27,4% od liczby nowo przyznanych emerytur w ubiegłym roku.

Informacja o emeryturach i rentach w okresie styczeń–czerwiec 2019 r.

Wyszczególnienie	Liczba nowo przyznanych świadczeń*	Przeciętna wysokość nowo przyznanego świadczenia**	Liczba osób pobierających świadczenie na koniec okresu
Emerytury	132,8 tys.	2 171,30 zł	5 780,1 tys.
Renty z tytułu niezdolności do pracy	21,5 tys.	1 778,96 zł	702,0 tys.
Renty rodzinne	16,5 tys.	1 951,36 zł	1 214,1 tys.

*Dotyczy osób, którym przyznano świadczenie po raz pierwszy, i które podjęły jego wypłatę w stałym miesięcznym terminie płatności.

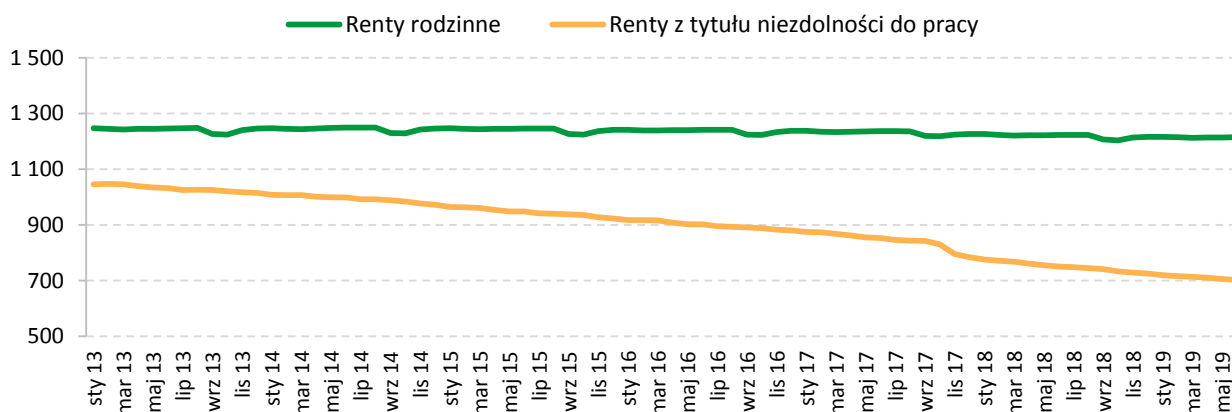
**Przeciętna wysokość świadczenia z momentu przyznania łącznie z kwotą dodatku pielęgnacyjnego, a w przypadku renty rodzinnej także dodatku dla sieroty zupełnej, bez wyrównań. W przypadku pobierania emerytury okresowej – łącznie z kwotą tej emerytury.

² Bez wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych, emerytur i rent osób posiadających także prawo do świadczenia rolniczego.

³ Bez wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych, emerytur i rent osób posiadających także prawo do świadczenia rolniczego oraz bez emerytur zbiegowych finansowanych z FUS, a wypłacanych przy rentach finansowanych z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313.

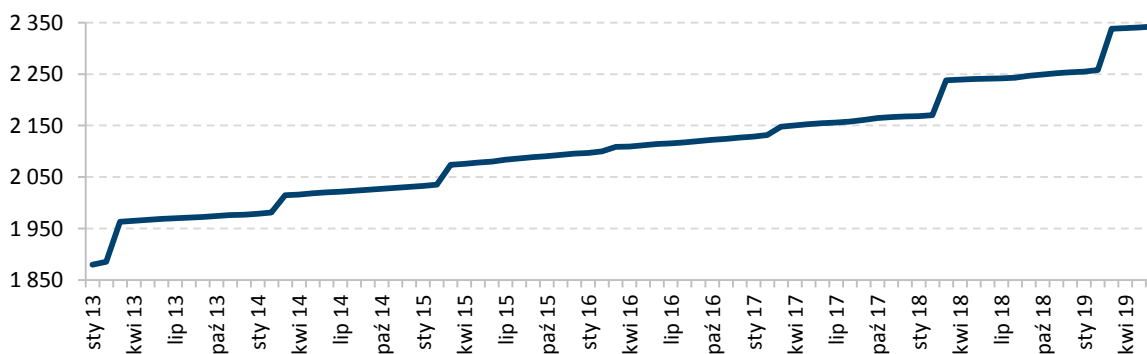
W czerwcu 2019 r. wypłacono:

- 702,0 tys. rent z tytułu niezdolności do pracy, co oznacza spadek o 48,9 tys. w stosunku do czerwca 2018 r. wynikający przede wszystkim z zamian rent z tytułu niezdolności do pracy na emeryturę,
- 1 214,1 tys. rent rodzinnych, czyli o 8,4 tys. mniej niż w przed rokiem.

Wykres 8. Liczba świadczeń rentowych (w tys.)⁴

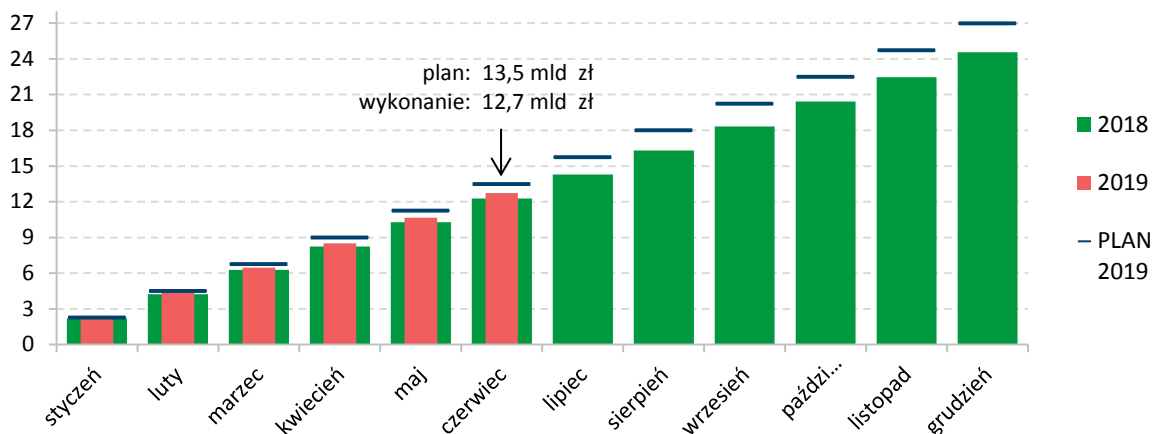
Przeciętne miesięczne świadczenie emerytalno-rentowe w pierwszym półroczu 2019 r. wyniosło 2 236,84 zł⁴ i było wyższe o 4,5% od wypłacanego w 2018 r. Najważniejszym czynnikiem wpływającym na wysokość świadczeń niezmiennie jest coroczna waloryzacja – bieżący rok jest drugim z rzędu, kiedy wskaźnik waloryzacji przekroczył poziom 102,0%. W marcu br. przeprowadzono waloryzację świadczeń emerytalno-rentowych wskaźnikiem 102,86%, nie mniej jednak niż o kwotę 70,00 zł (roczny skutek finansowy to 6 074 mln zł).

Wykres 9. Przeciętna wysokość bieżąca świadczeń emerytalnych (w zł)

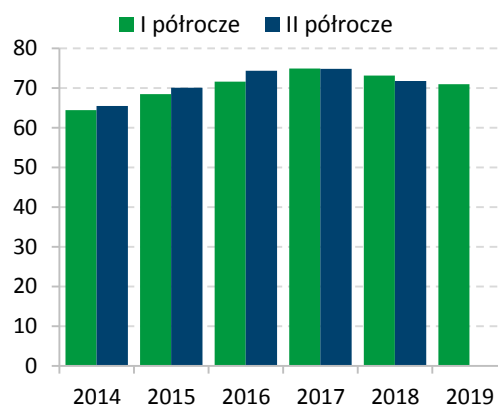
Druga grupa wydatków FUS – pozostałe świadczenia – w pierwszym półroczu 2019 r. przekroczyła 12,7 mld zł, co stanowi 47,3% planu. W stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku wydatki te zwiększyły się o 3,8%.

⁴ Bez wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych, emerytur i rent osób posiadających także prawo do świadczenia rolniczego oraz bez emerytur zbiegowych finansowanych z FUS, a wypłacanych przy rentach finansowanych z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313.

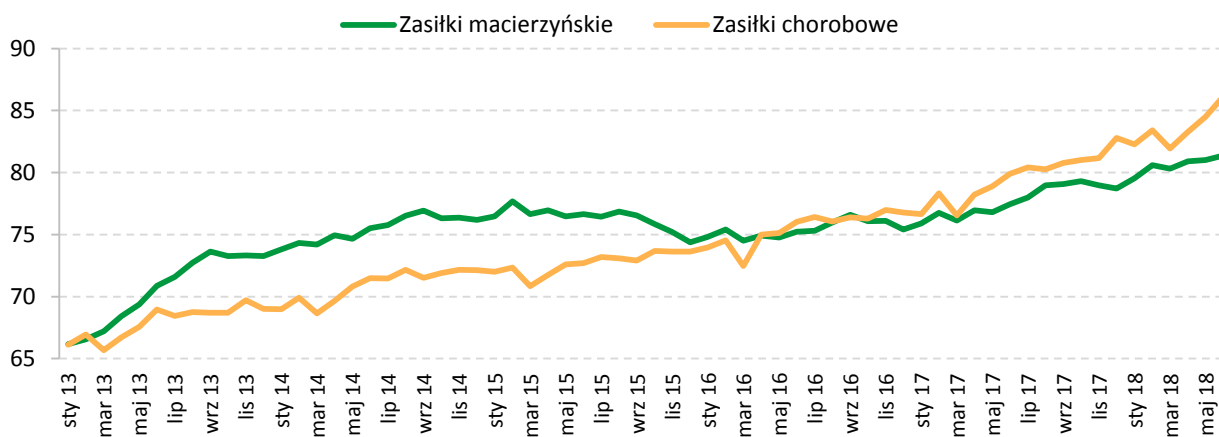
Wykres 10. Wydatki na pozostałe świadczenia (w mld zł)

W ogólnej kwocie pozostałych świadczeń dominują wydatki na zasiłki chorobowe oraz na zasiłki macierzyńskie. Wydatki na zasiłki chorobowe w pierwszym półroczu 2019 r. wzrosły o 3,9% w porównaniu do wypłaconych przed rokiem. Wzrost ten wynika ze wzrostu przeciętnej dziennej wysokości zasiłku o 7,1% w stosunku do pierwszego półrocza 2018 r. Warto zwrócić uwagę na liczbę dni zasiłkowych – odnotowano jej spadek o 3,0% r/r w wyniku wdrożenia e-ZLA, które przyczyniło się do zmniejszenia liczby nieuprawnionych zwolnień lekarskich.

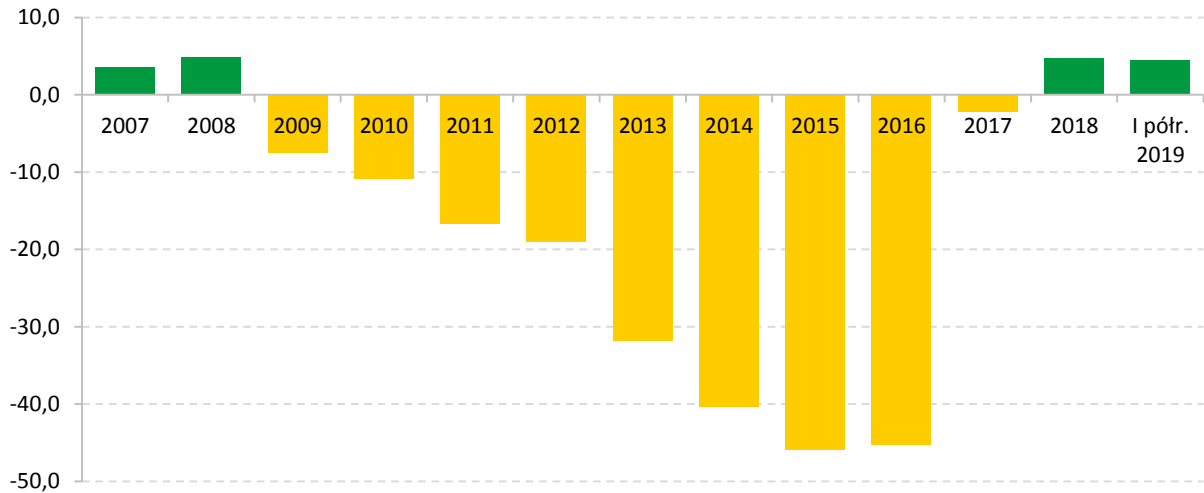
Wykres 11. Liczba dni zasiłków chorobowych (w mln)

Wydatki na zasiłki macierzyńskie wzrosły o 2,6% r/r. Podobnie jak w przypadku zasiłków chorobowych, na wzrost ten wpłynęło zwiększenie przeciętnej dziennej wysokości świadczeń z tytułu zasiłku macierzyńskiego.

Wykres 12. Przeciętna dzienna wysokość zasiłków chorobowego i macierzyńskiego (w zł)

Na koniec omawianego okresu stan funduszu wyniósł 4,4 mld zł, na co złożyły się środki pieniężne w kwocie 0,4 mld zł, należności w wysokości 10,9 mld zł oraz zobowiązania na kwotę 6,8 mld zł. Należy podkreślić, że fundusz nie posiada żadnych zobowiązań z tytułu pożyczek z budżetu państwa, jak również z tytułu kredytów.

Wykres 13. Stan FUS na koniec okresu (w mld zł)

Opracował Wydział Planowania w Departamencie Finansów Funduszy

Komentarz Głównego Ekonomisty ZUS:

Sytuacja finansowa Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS) w pierwszym półroczu 2019 była korzystna dzięki dobrej koniunkturze gospodarczej. Świadczenia emerytalne i rentowe, które stanowią ponad 88% kosztów FUS, wzrosły aż o 15% w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego. Wzrost ten wynikał zarówno z przyczyn o charakterze systemowym, czyli przyrostu liczby świadczeniobiorców i waloryzacji, ale również przyznania wszystkim emerytom i rencistom tzw. 13tej emerytury, która jednorazowo została ujęta w tegorocznych kosztach FUS. Tak znaczny wzrost wydatków został zrekomensowany bardzo wysokim, aż 9-cio procentowym wzrostem przychodów FUS w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego. Głównym źródłem tej dynamiki był wzrost liczby osób pracujących i wynagrodzeń, a tym samym wyższy przypis składek. Znoszenie się dynamicznego przyrostu kosztów i przychodów najlepiej obrazuje tzw. wydolność FUS, która mierzy poziom pokrycia wydatków wpływami składek. W pierwszym półroczu spadła ona zaledwie o 2,3 pkt. proc. do poziomu 76,3%, co i tak w okresie ostatnich 20 lat ustępuje tylko wynikom uzyskanym w ostatnich dwóch latach. Na kondycję FUS można więc patrzeć z optymizmem.

Dr Paweł Wojciechowski

www.zus.pl – Twój przewodnik po ubezpieczeniach społecznych

Portal Statystyczny ZUS – **<https://psz.zus.pl>**

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH